

23 mars 2021

Energimarknadsinspektionen

Box 155

631 03 ESKILSTUNA

Organisationsnummer: 556417-0800

Sökandens referens:

Redovisningsenhet: RER01011

Telefon:

E-post:

@vattenfall.se

Ansökan om nätkoncession för linje enligt ellagen (1997:857) för en 150 kV kraftledning i luftledningsutförande mellan Harrsele och Floxen i Vännäs, Bjurholm och Nordmalings kommuner i Västerbottens län.

ANSÖKAN

Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden), ansöker om tillstånd att bygga och driva en ny 150 kV kraftledning i luftledningsutförande mellan Harrsele och Floxen i Vännäs, Bjurholm och Nordmalings kommuner i Västerbottens län. Koncessionen för ledningen söks att gälla tills vidare.

BAKGRUND OCH BEHOV

Befintlig luftledning är en central del för elförsörjningen i området både för konsumenter och producenter. Ledningen anlades ursprungligen för fabriken i Husum och utgör fortfarande en viktig del av dess kraftförsörjning, men nu är ledningen i behov av att förnyas.

Eftersom befintlig ledning fortsatt behöver vara i drift under byggnationen kommer den nya ersättningsledningen upprättas parallellt med befintlig ledning. Genom Natura 2000-området Åtmyrberget kommer den nya ledningen byggas i samma ledningsgata genom att ta ett tillfälligt driftstopp på befintlig ledning. Först raderas befintlig ledning, sedan byggs ersättningsledningen i exakt samma ledningsgata.

Reinvesteringen av befintlig ledningen mellan stationerna Harrsele och Floxen syftar till att säkerställa elförsörjningen i området så att producenter och konsumenter har ett fungerande 150 kV nät i området och att Vattenfall Eldistribution ska kunna uppfylla gällande myndighetskrav.

STRÄCKNING OCH UTFÖRANDE

Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med att söka koncession för en ny 150 kV luftledning inom utredningsstråk 2A. Utredningsstråket innebär att ersättningsledning som går parallellt med befintlig ledning på sträckan mellan station Harrsele till station Floxen och att omgivningspåverkan i huvudsak samlas till i redan ianspråktagen mark. Uppskattningsvis så breddas idag befintlig ledningsgatan med till 15–25 meter för att uppnå en trädsäker ledningsgata på ca 40 meter bredd för den nya ledningen. Terrängen består i huvudsak av skogsmark med inslag av våtmark och sjöar. Den befintliga ledningen har stått på samma plats i cirka 60 år. Sökt ledningens längd är ca 48 km.

ALTERNATIVT UTFÖRANDE

Av miljömässiga, tekniska och ekonomiska skäl avfärdade Vattenfall Eldistribution markkabel som ett alternativ till rubricerad luftledning tidigt i utredningsprocessen. Av driftsäkerhetsskäl anläggs nya regionnätsledningar som luftledningar och bara i undantagsfall i kabelutförande, när fysisk plats inte finns. En markförläggning försämrar driftsäkerheten genom att felsökning och reparation försvåras. Ett kabelhaveri medför oftast omfattande och långvariga elavbrott pga. omfattande grävarbeten för att lokalisera och reparera den felande delen av ledningen. Eftersom ledningen utgör en del av regionnätet och är viktig för elförsörjningen i området vill man inte riskera långa avbrott. Sökande har även erfarenhet att kablifiering av nät på denna spänning innebär driftsmässiga svårigheter som leder till att nätet inte kan styras på ett optimalt sätt.

Precis som för befintlig luftledning skulle en markförläggning av rubricerad ledning medföra ett intrång med krav på vissa restriktioner/begränsningar längs med kabelsträckningen även om påverkan på landskapsbilden kan minskas genom markförläggning. Kraven kan vara i form av fria ytor (inga buskar, träd, stängsel m.m.) motsvarande cirka 15 meter under anläggningsfasen och cirka 10 meters bredd längs hela ledningsgatan under drift.

Ett markkabelalternativ kan vara fördelaktigt ur landskapsbildssynpunkt och när det gäller hushållning med naturresurser så innebär kabelalternativet mycket mer naturresurser i anspråk jämfört med luftledning. För skogsbruket innebär kabelalternativet att en smalare gata tas i anspråk. Dock är en luftledning miljömässigt bättre då det blir begränsad påverkan på naturmiljön jämfört med markkabel då denna kräver urgrävning och delvis borttransport av markens naturliga massor, bl.a. stenblock, för kabelschakt samt återfyllning av ledningsgraven med finkross. Det kommer alltså att bli fråga om ett omfattande transportarbete och omgivningspåverkan under anläggningsarbetet, vilket innebär att väg måste anläggas i samband med kablifiering, vidare så innebär kabelalternativet att korsa vattendrag inte är lika enkelt som med luftledning och kan innebära stor ingrepp i naturmiljön, som vid till exempel hammarborrning för att korsa ett vattendrag.

Vid markkabelförläggning behöver vägen ha god bärighet och anläggs längs schaktet då massor från schaktet kommer att behöva forslas bort liksom nya massor tillföras. Påverkan på naturmiljön blir större om man behöver gräva breda schakt istället för enstaka stolplatser.

Ett markkabelutförande innebär även betydligt högre materialkostnader. Både den omfattande arbetskostnaden samt materialkostnaden gör att det är betydligt mer kostsamt att förlägga en markkabel istället för luftledning. Det är i storleksordningen cirka 4–6 gånger dyrare.

Med bakgrund av detta bedömer Vattenfall Eldistribution att luftledningsalternativet är det bästa alternativet för att uppfylla ledningens syfte och för att Vattenfall Eldistribution ska uppfylla sitt uppdrag att utveckla ett kostnadseffektivt, driftsäkert och miljöanpassat elöverföringssystem.

ALTERNATIV STRÄCKNING

Två alternativa sträckningar har utretts, utredningsstråk 2B och 2C.

Utredningsstråk 2B är ett alternativ till befintlig ledning i stråk 2A på sträckan mellan station Harrsele och station Floxen. Utredningsstråket innebär nybyggnation mellan stationerna, där avståndet är cirka 58 kilometer. De första cirka 19 kilometerna går stråket i sydvästlig riktning parallellt med Svenska kraftnäts 400 kV ledning för att sedan vika av mot söder och gå största delen i obruten terräng fram till station Floxen.

Utredningsstråk 2C innebär nybyggnation mellan ovan nämnda stationer, alternativet är cirka 56 kilometer. De första cirka 8 kilometerna går stråket i sydostlig riktning parallellt med befintlig 150 kV ledning och 10 kV ledning. Stråket fortsätter sedan största delen genom obruten terräng och viker sedan av västerut och följer befintlig 45 kV ledning och 10 kV ledning de sista 5 kilometerna till station Floxen.

Både utredningsstråk 2B och 2C utgjorde en betydligt längre sträckning än befintlig sträckning i 2A. De alternativa sträckningarna skulle även medföra en ny påverkan på omgivningen då de i huvudsak medför nysträckning och bildande av nya ledningsgator. Det var också flertalet som förordade befintlig sträckning i samrådet. Vilket sammanföll med sökandes uppfattning om bästa alternativ, varför Vattenfall Eldistribution valde att gå vidare med sträckning inom utredningsstråk 2A.

SAMRÅD

Vattenfall Eldistribution har tidigt genomfört samråd för att i det inledande skedet kunna fånga upp synpunkter på hur alternativa ledningsstråk kan påverka samrådsregionen så att ledningen därefter kan planeras på lämpligaste sätt. Ett samrådsbrev skickades ut den 30 oktober 2017 till berörd länsstyrelse, kommuner och samebyar. Samrådstiden för det tidiga samrådet var satt till 1 december 2017.

Den 14 mars 2018 skickades samrådsunderlag med information om rubricerade ledningar och inbjudan till utökat samråd via post och/eller mail till länsstyrelsen i Västerbottens län, Vännäs, Bjurholm och Nordmalings kommuner, övriga berörda myndigheter, organisationer, föreningar och samebyar och till fastighetsägare och rättighetsinnehavare inom utredningskorridorerna på en bredd mellan cirka 100–400 meter längs alternativa stråk. Sista dag för yttrande var 27 april 2018. De berörda inbjöds att inkomma med synpunkter på projektet. I samrådsunderlaget presenterades information om planförhållanden, den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan. Under mötet genomfördes två samråd 150 kV ledning Harrsele till Floxen samt en ny 45 kV ledning från Rundvik till Olofsfors, men dessa samråd hanteras separat.

Annonsering om samråd skedde i Västerbottenskuriren och Folkbladet den 17 mars 2018. Annonser innehöll information om den planerade verksamheten, information om var samrådsunderlag kunde erhållas och var synpunkter kunde lämnas. I annonserna framgick även kontaktperson och att informationen även publicerades på Vattenfall Eldistributions hemsida där även samrådsunderlaget fanns att hämta.

I annonser, webbtexter och utskickat samrådsunderlag fanns en inbjudan till samrådsmöte i Nordmalings församlingsgård. Mötet hölls måndag 16 april 2018 kl.18:00-20:00. Under mötet skedde en presentation av Vattenfall Eldistributions planer på en ersättningsledning, förutsättningar och förutsedd miljöpåverkan. Frågor ställdes löpande under samrådet. Presentationen avslutades med information om det fortsatta arbetet och hur synpunkter kunde skickas in via e-post, skriftligt eller via de synpunktsblanketter som fanns på plats under samrådsmötet. Alla synpunkter som lämnades under samrådet har varit en del i processen för att finna bästa alternativ.

MILJÖKONSEKVENSER OCH HÄNSYN

Planer

Kommunernas översiktsplaner antogs av kommunfullmäktige år 2012 för Bjurholm och 2017 för Vännäs och Nordmalings kommuner och anger nuvarande markanvändning. Inga detaljplanlagda områden berörs av ledningssträckningen.

I den kommunala planeringen tar kommunen hänsyn till befintliga ledningar. Detta innebär att det medför minst påverkan på den kommunala planeringen att använda befintlig ledningsgata. Ledningssträckningen står inte i konflikt med några kommunala planer.

Resurshushållning

Markanvändningen längs ledningen domineras av skogs- och jordbruk samt rennäring. Ersättningsledningen passerar ett antal vattenförekomster klassificerade enligt länsstyrelsens VattenInformationsSystem VISS. Den sista biten till Floxen passerar den planerade ledningen Floxen vattenskyddsområde.

Påverkan på skogsmark bedöms vara oförändrad mot nuläget efter det att idag befintlig ledning raserats och marken återställts. Ersättningsledningens effekter på skogsmarken bedöms som små och konsekvenserna bedöms som små. Sammanfattningsvis bedöms effekterna på grundvattenförekomsten, övriga vattenförekomster och vattenskyddsområdet som obetydliga och konsekvenserna bedöms som obetydliga. Ersättningsledningen innebär ingen förändring av rådande förhållanden förutom att ersättningsledningen till viss del kommer att ta ny mark i anspråk, men efter det att idag befintlig ledning raserats så övergår den marken åter till fastighetsägaren och är möjlig att bruka.

Naturmiljö

Naturvärden

Ledningen korsar två Natura 2000-områdena Öreälven och Åtmyrberget, ett riksintresse för naturvård, två biotopskydd, ett naturreservat, samt fyra nyckelbiotoper och två naturvärden. Längs ledningen finns även 12 VISS-registrerade vatten och ett flertal registrerade sumpskogar.

Vattenfall Eldistributions förslag till genomförande av projektet genom Åtmyrberget kommer göras genom att befintlig ledning tas ur drift under det att den nya ledningen byggs. Detta kommer ske i slutet av projektgenomförandet. Under driftstoppet raseras först befintlig ledning varefter den nya ledningen byggs i den befintliga ledningsgatan. Genom detta förfarande kommer inte natura 2000-område att påverkas av projektet. Vad gäller Hummelholms naturreservat undviker ersättningsledningen naturreservatet genom att ledningen förläggs på västra sidan av befintlig ledning, på motsatt sida av reservatet. När det gäller nyckelbiotoperna kommer ett visst intrång att ske, men Vattenfalls bedömning är att alternativa lösningar är ett större intrång än att bygga invid befintlig ledning. På grund av nyckelbiotopernas isolerade lägen och den begränsade storleken hos dessa, bedöms effekterna som måttliga till stora och konsekvenserna bedöms som måttliga.

Breddningen av ledningsgatan varierar. Uppskattningsvis kommer ledningsgatan att breddas med 15–25 meter beroende omkringliggande skog. Efter breddning kommer ledningsgatan hålla en bredd av ca 40 meter. Breddning kommer att förändra förhållanden exponeringen i den omkringliggande skogen där brynmiljöer kommer att förskjutats utåt från ledningsgatan vilket påverkar florin. Denna påverkan bedöms dock som måttlig till liten.

Fågel

Den nya ersättningsledningen kommer inte påverka fåglars bevarandestatus på lokal, regional eller nationell nivå. Ledningen planeras att byggas med stolpar som ligger under trädhöjd vilket minskar riskerna för påflygning. Den nya ledningen kommer att ha ett fasavstånd på ca fem meter vilket bedöms vara ett tillräckligt stort avstånd för att eliminera risken för strömgenomgång, när större fåglar

sätter sig på stolpar och ledningar. Sammanfattningsvis bedöms ersättningsledningens effekter på fågellivet inte förändras från rådande förhållanden och konsekvenserna bedöms som små.

Vattenmiljö

Vattendragens och sjöarnas kontinuitet, eller ekologiska status, kommer inte att påverkas av en ny ledning eller av raseringen av den befintliga ledningen. Vid detaljprojektering kan passering av övriga vattenförekomster ske utan påverkan på naturmiljön genom att anpassa avståndet mellan stolparna. Avverkning leder till ökad solinstrålning vilket i begränsad omfattning kan leda till förändrade förhållanden i vattendragen, speciellt i de minsta, men denna förändring är högst temporär. Efter det att den gamla ledningen raserats så kommer samma förhållanden råda som tidigare. Med inarbetade hänsynsåtgärder bedöms ledningens effekter och konsekvenser på vattenmiljöer som obetydliga.

Kulturmiljö

Ledningen löper genom mestadels utpräglad skogsmark men även genom ett mer öppet odlingslandskap i byarna. Ett flertal mindre sjöar och vattendrag passeras och inslaget av myrmark är betydande. Den kulturhistoriska analysen har utförts inom en 100 m bred korridor längs den befintliga ledningen och längs de planerade justeringarna av ledningsstäckningen. En lämning finns registrerad i Fornreg (Fornminnesregistret) inom analysområdet. Vidare finns ett flertal lämningar från Skog & historia.

Sammantaget bedöms påverkan på kulturmiljövärden bli liten eller obetydlig.

Landskapsbild

Landskapet är flackt till svagt kuperat och präglas främst av skogsmark med inslag av våtmarker, sjöar, vattendrag och i mindre utsträckning jordbruksmark. Genom landskapet som omger ledningssträckan rinner Hörnån, Öreälven och Leduån. Längst den nya ledningen finns samlad bebyggelse i Hörnsjö och Hummelholm.

Den befintliga ledningen har stått på samma plats i cirka 60 år. Den nya ledningens påverkan på landskapsbildens bedöms vara oförändrad mot nuläget då den befintliga ledningen byts ut mot en ny ledning i liknande utförande. Ledningens effekter på landskapsbildens bedöms som obetydlig och konsekvenserna bedöms som obetydliga.

Friluftsliv

Markerna längs den nya ledningen är tillgängliga för jakt, bär- och svamplockning och som strövområden. Öreälvens dalgång är klassat som riksintresse för rörligt friluftsliv.

Ersättningsledningens påverkan på rekreation och friluftsliv bedöms vara oförändrad mot nuläget. Ledningens effekter bedöms som obetydliga och konsekvenserna bedöms som obetydliga.

Boendemiljö, hälsa och säkerhet

Magnetfältberäkningar har tagits fram för aktuell ledning. Uppmätta årsmedeleffekter har använts. Till detta har en marginal på 5% av ledarens överföringskapacitet på vintern lagts till.

Vid 32 m från mittensfasen sjunker magnetfältet under 0,4 uT. Inget bostadshus ligger innanför eller i närheten av EMF-värdet 0,4 uT.

Rennäring

Den planerade ledningssträckningen är belägen inom tre samebyars förvinter-, vinter- och vårvinterbetesmarker; Ubmeje tjeälddie, Vapsten och Vilhelmina norra samebyar.

Den nya ledningens påverkan på rennäring bedöms vara oförändrad mot nuläget eftersom tillgängligheten till betesmarkerna anses oförändrad. Områden av riksintresse berörs och ledningen kan uppfattas som en störning av renar, men befintlig ledning har funnits i området under en längre tid och rennäringens aktiviteter bedöms ha anpassat sig till denna. Den nya ledningen bedöms inte påverka förutsättningarna för att bedriva renskötsel i området. Ersättningsledningens effekter på rennäringen bedöms inte förändras från rådande förhållanden och bedöms på lång sikt som små. Konsekvenserna bedöms även dessa som små.

Infrastruktur

Den nya ledningen passerar stambanan, väg 92 samt flera mindre allmänna och enskilda vägar. Stambanan och väg 92 är utpekade som riksintressen för kommunikationer enligt 3 kap 8§ miljöbalken.

Den nya ledningen bedöms inte påverka befintlig infrastruktur och påverkan blir likvärdig med dagens situation. Effekterna bedöms som obetydliga och konsekvenserna bedöms som obetydliga.

ÖVRIGT

Nätkoncession för område, anläggningsnummer 11004, som berörs av ansökan innehas av Vattenfall Eldistribution AB.

Bestyrkt fastighetsägarförteckning bifogas i bilaga 3.

För Vattenfall Eldistribution, enligt fullmakt

.....

Med vänliga hälsningar

Vattenfall Eldistribution AB

BILAGOR

Bilaga 1. Koncessionskarta

Bilaga 2. Miljökonsekvensbeskrivning inkl. teknisk beskrivning och samrådsredogörelse

Bilaga 3. Fastighetsförteckning

Bilaga 4. GIS-filer sträckning